

Nota Integraal Jeugdbeleid

Gemeente Losser

Inhoud

Hoofdstuk 1	Inleiding	4
Hoofdstuk 2	Jeugdbeleid vanuit breed perspectief	5
2.1	Landelijk beleid: Lokaal preventief jeugdbeleid	5
2.1.1.	Onderwijs	7
2.1.2.	Jeugdzorg	7
2.1.3.	Jeugd en veiligheid	8
2.2.	Provinciaal en regionaal beleid	9
2.2.1.	Jeugdzorg	9
2.2.2.	Gemeentelijk lokaal sociaal beleid	10
2.2.3.	Gemeentelijk veiligheidsbeleid	10
Hoofdstuk 3	Voorwaarden en uitgangspunten voor integraal jeugdbeleid	
3.1	Baby's, peuters, kinderen, pubers, jongvolwassenen	11
3.2	Algemeen en gericht jeugdbeleid	12
3.3	Preventie, integraal en samenhangend	12
Hoofdstuk 4	Jeugd en het voorzieningenkader in de gemeente Losser	
4.1	De doelgroep	14
4.2	Peuterspeelzaalwerk	14
4.3	Onderwijs	14
4.4	Leerplicht en voortijdig schoolverlaten	16
4.5	Jongeren en werk	16
4.6	Vrijtijdsbesteding	16
4.7	Gezondheid	18
4.8	Jeugdoverlast en criminaliteit	20

Hoofdstuk 5	Jongeren in woord en beeld	21
5.1.	De enquête	21
5.2	De resultaten en conclusies	21
Hoofdstuk 6	Naar een integraal preventief jeugdbeleid in de gemeente Losser	22
6.1	Model voor een integraal jeugdbeleid	22
6.2	Jongerenparticipatie	24
Hoofdstuk 7	Beleidsvoornemens en actiepunten	27
Hoofdstuk 8	Samenvatting	29
Bijlage	Tijdpad en financiële consequenties	31

1. Inleiding

Jeugd en jongeren krijgen veel aandacht. Dat is waardevol, want investeren in jeugd is investeren in de toekomst. Veel aandacht gaat uit naar de kleine groep jongeren, die in meer of mindere mate overlast veroorzaakt. Op zich is die aandacht terecht, alleen is het onverstandig om die aandacht ten koste te laten gaan van de grote groep jongeren met wie het wel goed lijkt te gaan.

De gemeente Losser onderkent dit probleem en streeft naar een evenwichtig beleid voor de totale groep jeugd van 0 tot ca. 25 jaar. Leidraad in het te ontwikkelen beleid zijn de termen preventief en integraal. De gemeente anticipeert daarmee op de landelijk geformuleerde eis om het lokaal preventief jeugdbeleid daadwerkelijk vorm te geven. De regie is daarbij in handen van de gemeente, die op haar beurt op de juiste wijze door het veld gevoed moet worden. Een goede organisatorische infrastructuur moet daarvoor zorg dragen. De aansluiting met de aanpalende beleidsterreinen (o.a. onderwijs, jeugdzorg, jeugdgezondheidszorg en jeugd en veiligheid) moet helder vormgegeven worden.

Niets is zo tijdgebonden en aan veranderingen onderhevig als de wensen en behoeften van kinderen en jongeren. Evenzeer geldt dat heel veel norm overschrijdend gedrag, dat hoort bij opgroeien, van alle tijden is. Jeugdbeleid moet die flexibiliteit en dat duurzame karakter kunnen combineren. Geen eenvoudige taak, maar wel een uitdaging.

Waarom een nota integraal preventief jeugdbeleid?

De gemeente Losser wil dat de jeugd in haar gemeente zich zo optimaal mogelijk kan ontplooiën. Daartoe biedt zij de jeugd een breed scala aan voorzieningen, die voor een ieder toegankelijk zijn en die bijdragen aan een goede ontwikkeling van jeugdigen tot volwaardige deelnemers aan de samenleving. Een ononderbroken ontwikkelingslijn biedt hiervoor de meeste kansen. Niet voor alle jeugdigen verloopt dit proces even gelijkmatig. Daarom ontwikkelt de gemeente Losser naast het algemeen jeugdbeleid ook gericht en preventief jeugdbeleid, om daar waar dat nodig is extra steun te kunnen bieden.

Deze notitie beschrijft de huidige situatie in de gemeente Losser aangaande het jeugdbeleid en de uitvoering daarvan. Daarnaast geeft deze notitie inzicht in de landelijke en provinciale jeugdbeleidsontwikkelingen en biedt ze een theoretisch en praktisch kader.

Vanuit de bestaande beleidskaders en vanuit de gemaakte analyses biedt deze nota de gemeente Losser een kompas voor de komende jaren, plus een aantal handvatten om dat beleid om te zetten in concrete uitvoering. Daartoe zijn in Hoofdstuk 7 beleidsvoornemens geformuleerd die binnen het beschreven kader verdere invulling aan het integraal preventief jeugdbeleid geven.

De voorgenomen actiepunten zijn vertaald naar een tijdpad en financieel kader, die in een bijlage zijn opgenomen.

2. Jeugdbeleid vanuit breed perspectief

Lokaal jeugdbeleid staat prominent op de landelijke politieke agenda. Daar is ook alle reden toe. Jeugd en jongeren halen dikwijls in negatieve zin het nieuws. Echter, met de meeste jeugdigen gaat het goed. Maar het is terecht dat de samenleving zich zorgen maakt om de groep die extra hulp en steun verdient. Dat is niet alleen de groep die overlast bezorgt, maar ook de groep die zonder overlast ongelukkig opgroeit.

De landelijke overheid ziet in dat zij daar slechts op hoofdlijnen richting aan kan geven. Jeugdbeleid is maatwerk. Daartoe faciliteert zij het lokale niveau. Zo hebben nagenoeg alle gemeenten in Nederland, waaronder de gemeente Losser, in meer of mindere mate meegedaan aan of kennis genomen van het OLPJ-traject (Ontwikkeling Lokaal Preventief Jeugdbeleid).

2.1. Landelijk beleid: Lokaal preventief jeugdbeleid

De gemeenten zijn verantwoordelijk voor het lokaal preventief jeugdbeleid. Uitgangspunt is dat jeugdbeleid er is voor alle jeugdigen. Onderzoek heeft aangetoond dat ca. 85% van de jeugd zonder al te veel problemen normaal op groeit. Met de meeste jongeren gaat het dus goed en het is belangrijk om dat zo te houden. Toch gaat dat niet vanzelf. De gemeenschap zal daar in moeten blijven investeren.

Voor ca. 15% van de jongeren is extra steun en hulp nodig. Zonder die steun zou hun ontwikkeling dermate onvolledig verlopen dat blijvende problemen of achterstanden te verwachten zijn. Voor een nog veel kleiner deel, 2 a 3% ,zijn meervoudige of zware interventies vereist om aanzienlijke schade aan de persoon, maar ook aan de omgeving te voorkomen.

Een goed aanbod vergt op lokaal niveau vanzelfsprekend een goede afstemming. Dat is in beginsel niet eenvoudig, omdat het gebied van de jeugd vele domeinen bestrijkt.

Onderwijs, politie, welzijnswerk, algemeen maatschappelijk werk, jeugdzorg, etc., moeten gezamenlijk de vraag zien te bedienen. Voorwaarde is dat dit in samenhang met elkaar gebeurt. Veel jeugdproblematiek is namelijk dermate gecompliceerd dat alleen een gezamenlijke aanpak leidt tot een succesvolle oplossing.

Met name het verschil in aansturing en aansturningsniveau, landelijk, provinciaal en lokaal, maakt dit tot een ingewikkeld proces.

Sinds de beginjaren negentig richt het overheidsbeleid zich op vergaande decentralisatie van middelen en bevoegdheden. Vanuit de visie dat op lokaal niveau de vraag veel beter in kaart gebracht kan worden dan top-down, zijn lokale en provinciale overheden verantwoordelijk gemaakt voor het vormgeven van het jeugdbeleid.

In het overhedenoverleg in het kader van het Bestuursakkoord nieuwe stijl (Bans) van mei 2000 is geconstateerd dat opgroeien en opvoeden in eerste instantie een verantwoordelijkheid van jeugd en ouders is. De overheid kan deze taak niet overnemen, maar moet zorg dragen voor basisvoorzieningen voor jeugd, zoals onderwijs, gezondheidszorg en een veilige leefomgeving.

Naast de zorg van ouders voor kinderen heeft de overheid de verantwoordelijkheid om extra aandacht te geven aan de kwetsbare jeugd en bescherming en extra begeleiding te bieden wanneer hun ontwikkeling in het gedrang komt.

Iedere overheid met z'n eigen verantwoordelijkheid.

De overheden hebben in het kader van Bans aangegeven er voor zorg te willen dragen dat hun inspanningen voor jeugd naadloos op elkaar aansluiten en elkaar versterken.

Zo wordt landelijkbeleid op thema's richting gemeenten geformuleerd.

Gemeenten moeten er op lokaal niveau, dikwijls met regionaal of provinciaal opererende partners, handen en voeten aan geven. Dat lukt alleen als gemeenten een kapstok hebben om die thema's aan te hangen of in te passen. Het lokaal integraal preventief jeugdbeleid is zo'n kapstok, mits er een integrale regie en structuur aan gegeven wordt.

De keuze voor preventief beleid moge duidelijk zijn. Voorkomen is beter en goedkoper dan genezen. In Nederland is de zo-zo-zo-aanpak inmiddels standaard: zo licht mogelijk, zo dicht mogelijk bij huis en zo kort mogelijk (soms nog aangevuld met zo snel en zo effectief mogelijk). Dat concept werkt en geeft de mogelijkheid om die groep 'probleemjeugdigen' zo klein mogelijk te houden. Tevens stelt men zich bij een dergelijke aanpak in staat om op deze wijze jongeren die een verhoogd risico lopen om problemen te krijgen, zo vroeg mogelijk op te sporen en te ondersteunen.

De groep waar het nu goed meegaat moet niet het sluitstuk van het jeugdbeleid zijn. Het is dan ook een voorwaarde om de jongeren (en hun ouders) waar het goed mee gaat, zodanig te faciliteren dat zij niet tot de eerder genoemde 15% gaan behoren.

Sprekend over jeugd en jongeren is het verstandig om de benadering van de groep O tot 25 jaar te differentiëren naar leeftijd en ontwikkeling.

Ontwikkelingsachterstanden en ontwikkelingsstoornissen vinden hun oorsprong dikwijls al op jonge leeftijd. En kunnen als zodanig ook vroegtijdig gesignaleerd worden. Het is derhalve van groot belang dat de leeftijdsgroep O tot 4 jarigen goed in beeld is, dus ook een prominente plek in het jeugdbeleid krijgt. Bij vroegtijdige signalering, kan in de meeste gevallen volstaan worden met lichte vormen van ondersteuning en hulpverlening aan ouder en kind. Dit is kenmerkend voor preventief beleid en sluit aan op het gewenste zo-zo-zo-beleid. Bovendien wordt daarmee voorkomen dat achterstanden of stoornissen onnodig of onoverbrugbaar groot worden.

Voor de schoolgaande jeugd, van 4 tot 18 jaar, geldt eveneens dat goede monitoring van hun ontwikkeling zeer preventief kan werken. Daartoe moeten er voldoende voorzieningen voor jongeren zijn. Maar dat alleen is niet voldoende. De samenleving verandert snel en de jeugd in die leeftijd maakt zowel persoonlijk als in zijn/haar directe leefomgeving grote veranderingen door. Dat stelt hoge eisen aan zowel jeugdigen als aan hun opvoeders en dat gaat niet automatisch goed. Een herkenbaar voorbeeld is de puberteitsperiode.

Voor zowel jeugdigen als ouders niet de gemakkelijkste periode en bovendien een periode met een verhoogd afbreukrisico als het gaat om onderwijs, normen en waarden en de aansluiting bij de lokale samenleving.

Voor de school-verlatende, werkende en werkzoekende jeugd (16 jaar en ouder) zal preventief beleid veel meer op ondersteuning en facilitering gericht zijn, dan op gedragsverandering. Voor een kleine groep kan dat betekenen dat ook repressieve middelen onderdeel van het aanbod zijn.

Preventief jeugdbeleid werkt op lokaal niveau alleen wanneer er sprake is van structurele samenwerking tussen alle voor jeugdigen relevante partners. Veel problemen laten zich niet door interventie vanuit één organisatie oplossen. Gezamenlijke inzet is dan een voorwaarde: de integrale aanpak. Integraal werken werkt alleen goed onder heldere regie. De gemeente bevindt zich in de uitgelezen positie om deze regie rol op zich te nemen, juist vanwege het feit dat zij ook verantwoordelijk is voor veel aanpalende beleidsterreinen. Het stroomlijnen van de diverse, ook boven lokale, beleidsterreinen is de grote uitdaging voor een samenhangend jeugdbeleid.

2.1.1. Onderwijs

Het ministerie van OCenW richt haar beleid met name op de grote lijnen en knelpunten in onderwijsland. De bevoegdheden aangaande het inrichten van het onderwijs zijn in sterke mate gedecentraliseerd en overgeheveld naar de gemeenten.

Dat geldt zowel voor het organisatorische deel (personeel, gebouwen en financiën) als voor het inhoudelijke deel (pedagogische invulling en voorkomen van achterstanden en uitval). Het ministerie vaardigt wel in meer of mindere mate 'dwingende' richtlijnen uit als het gaat om het zoeken en vinden van oplossingen ter bestrijding van schooluitval of onderwijsachterstanden. Daartoe worden gemeenten gevraagd en soms ook gefaciliteerd om vanuit een brede aanpak met aanpalende sectoren projecten en voorzieningen te ontwikkelen om voornoemd probleem aan te pakken.

Hierbij kan o.a. gedacht worden aan voorzieningen ten behoeve van buitenschoolse opvang alsmede aan voorschoolse trajecten, zoals GOA en VVE.

Daarnaast houdt de overheid haar invloed als het gaat om landelijk politieke en economische keuzes, zoals de verkleining van de klassen en het opvullen van het tekort aan leraren.

2.1.2. Jeugdzorg

Op 1 januari 2004 treedt de Wet op de Jeugdzorg in werking.

De wet biedt het wettelijk kader voor een samenhangend aanbod van jeugdzorg.

De cliënt en zijn hulpvraag staan centraal..

De belangrijkste uitgangspunten van deze wet zijn:

- Er ontstaat recht op jeugdzorg voor iedere jeugdige voor wie een zorgaanbod is geïndiceerd, waarbij de behoefte van de cliënt leidend is en niet het aanbod.
- Per provincie is er een Bureau Jeugdzorg.
- Er dient een betere afstemming tussen de lokale algemene voorzieningen voor jeugdigen en de provinciale jeugdzorgvoorzieningen te komen.

De overheid stelt dat zij verantwoordelijk is voor een richtinggevend kader voor de preventieve en curatieve jeugdzorg. Dat doet ze door in de wettelijke regeling op landelijk niveau kwaliteitseisen en kwantiteitsgrenzen aan te geven.

Een groot deel van de jeugdzorgmiddelen worden voor dat doel gedecentraliseerd naar de provincie. Naast de provincie als aanbieder van jeugdzorg is er nog de geestelijke gezondheidszorg en de jeugdbescherming.

Het belangrijkste onderwerp op dit moment is de toegang tot de jeugdzorg. Hiertoe zijn de zogenaamde Bureaus Jeugdzorg ingericht. Vanuit haar regie-rol eist de overheid een goede aansluiting van het lokaal preventief jeugdbeleid, dat de verantwoordelijkheid van de gemeenten is, en de jeugdzorg. De overheid dringt er bij de provincies op aan om bij het opstellen van hun regiovisies jeugdzorg de gemeenten nadrukkelijk bij de afstemming van het lokaal preventief jeugdbeleid en de jeugdzorg te betrekken.

2.1.3. Jeugd en veiligheid

De overheid trekt jaarlijks een flinke som geld uit om een groot aantal projecten op het gebied van jeugd en veiligheid te realiseren. Een flink deel daarvan gaat naar gemeenten en provincies om daarmee de projecten zo goed mogelijk op de vraag te laten aansluiten. Het zijn met name de grote steden die van dit beleid gebruik kunnen maken, hoewel de aandacht langzaam verschuift naar de kleinere gemeenten. Jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit trekken een zware wissel op de samenhang in onze samenleving en zijn daardoor terecht een speerpunt in het rijksbeleid. Dit is niet alleen terug te zien in extra projectmiddelen, maar ook in een aantal structurele acties vanuit overheidswege. Bijvoorbeeld: de terugkeer van de jeugd- en zedenpolitie, het aanstellen van meer jeugdofficieren, de ontwikkeling van HALT -afdoeningen voor de twaalf-min-groep en de komst van "justitie in de wijken". Voor de gemeenten ligt er de taak om de samenhang van al deze ontwikkelingen en de samenwerking van de verschillende instanties op lokaal niveau te regisseren.

2.2. Provinciaal en regionaal beleid

2.2.1. Jeugdzorg

De provincie legt in haar Regiovisie Jeugdzorg Overijssel haar zwaartepunt bij de afstemming en verbetering van knelpunten in de jeugdzorg en in de samenhang tussen jeugdzorg en lokaal preventief jeugdbeleid.

Alle gemeenten in Overijssel moeten de samenhang tussen lokaal preventief jeugdbeleid en jeugdzorg aanwijsbaar maken.

Hierbij geldt specifieke aandacht voor de relatie onderwijs en jeugdzorg en de relatie met justitie. De ontwikkeling van de binnen het landelijk kader afgesproken Bureaus Jeugdzorg, maakt een goede aansluiting van het lokaal preventief jeugdbeleid op de jeugdzorg tot een belangrijke succesfactor als het gaat om zorg op maat voor jeugdigen.

Voor de provincie Overijssel heeft de jeugdzorg gekozen voor de vorming van een viertal hoofdvestigingen Bureau Jeugdzorg, met daar aan verbonden een aantal nevenvestigingen. De gemeente Losser valt onder het werkgebied van Bureau Jeugdzorg Overijssel te Enschede, met een nevenvestiging in Oldenzaal.

Om op regionaal niveau afstemming te bereiken tussen het aanbod jeugdzorg en lokaal jeugdbeleid is sinds enkele jaren de regionale beleidsgroep jongeren Noord Oost Twente (NOT) actief. Deze beleidsgroep tracht eenheid in structuur te bereiken voor wat betreft het aanbod van voorzieningen ten behoeve van jongeren in de drie NOT-gemeenten, waarbij "fijn-afstemming" plaatsvindt voor de lokale situatie.

Voor de afstemming tussen de beleidsgroep en de lokale netwerken alsmede het bewaken en vorm geven van de communicatie is een regionaal procesmanager aangesteld..

Deze procesmanager wordt tot op heden jaarlijks incidenteel gefinancierd door zowel de drie NOT-gemeenten en de provincie Overijssel (ieder voor 50%).

Gelet op het belang van continuering van het procesmanagement heeft de regionale beleidsgroep bij de provincie aangedrongen op structurele (mede)financiering van deze functie.

De provincie heeft echter laten weten dit een gemeentelijke taak te vinden, gelet op de verantwoordelijkheden zoals deze zijn neergelegd in de Wet op de Jeugdzorg en de inhoud van de Bans-akkoorden.

De beleidsgroep dringt aan op behoud van deze structuur en continuering van de functie.

Wij onderschrijven het belang hiervan en zijn bereid met ingang van 2004 een structurele financiële bijdrage in de gemeentebegroting op te nemen voor 1/3 gedeelte van de kosten, onder de voorwaarde dat de gemeenten Dinkelland en Oldenzaal, eveneens ieder voor 1/3 gedeelte van de kosten voor hun rekening nemen.

Voor de financiële consequenties verwijzen wij u naar de losse bijlage.

2.2.2. Gemeentelijk lokaal sociaal beleid

In de gemeente Losser zijn de belangrijkste aanbieders van zorg: Carint (Algemeen Maatschappelijk Werk, Ouder- en Kindzorg), de GGD (jeugdgezondheidszorg), Stichting Cluster (accommodatiegericht jongerenwerk), politie (jeugdagenten) en de gemeente voor wat betreft haar zorgtaken op grond van uitvoering van de Leerplichtwet. Maar ook binnen het Twents Carmelcollege bestaat een zorgstructuur ten behoeve van haar leerlingen. Schoolmaatschappelijk werk vormt hiervan een essentieel onderdeel. Veel organisaties die advies, diensten of hulpverlening specifiek aan jongeren geven zijn gevestigd in één van de omliggende plaatsen, zoals Bureau Jeugdzorg, Raad voor de Kinderbescherming, Advies en Meldpunt Kindermishandeling en Tactus (consultatiebureau alcohol-en drugs).

Een andere belangrijke voorziening in de preventieve sfeer is het Jongeren Informatie Punt (JIP). Het JIP verstrekt jongeren informatie over uiteenlopende onderwerpen. Jongeren uit de gemeente Losser kunnen hiervoor terecht bij de nevenvestiging van Bureau Jeugdzorg te Oldenzaal, maar ook op andere plekken waar jongeren komen, zoals binnen het Twents Carmelcollege, jongeren centrum De Accu van Stichting Cluster en bij Carint Algemeen Maatschappelijk Werk, ligt een aanbod van jongereninformatie.

Op grond van de nieuwe Wet op de Jeugdzorg vormt de JIP functie niet langer onderdeel van Bureau Jeugdzorg.

Op provinciaal niveau is een werkgroep gevormd die momenteel onderzoekt hoe de JIP-functie opnieuw inhoud kan worden gegeven.

Voor wat betreft de regio Noord-Oost Twente (NOT) neemt de beleidsgroep jongeren NOT hierin de coördinerende taak op zich.

Bekeken wordt hoe vraag en aanbod het best bij elkaar kunnen worden gebracht.

Hierbij dient te worden opgemerkt dat veel informatie en advies tegenwoordig telefonisch (o.a. via telefonische hulpdiensten) dan wel via internet wordt ingewonnen.

Door laatstgenoemd medium is 24 uren informatie en dienstverlening mogelijk.

Dit leidt er toe dat jongeren in toenemende mate instellingen weten te vinden.

2.2.3. Gemeentelijk veiligheidsbeleid

De gemeente stelt zich tot doel te streven naar een groter veiligheidsgevoel bij burgers, waarbij er ook naar gestreefd wordt om burgers zelf-betrokken en mede verantwoordelijk te maken bij het realiseren van een grotere veiligheid.

Binnen dit kader wordt een groot aantal initiatieven onderhouden en geïnitieerd, zoals het driehoeksoverleg, maar ook preventieprogramma's als het school-adoptieplan.

Het schooladoptieplan behelst een onderwijsprogramma dat wordt verzorgd door jeugd-politieagenten binnen de groepen 7 en 8 van het basisonderwijs met als doel het bevorderen van een positief gedrag onder de jeugd en het verstevigen van het vertrouwen van de jeugd in de politie. Op dit moment nemen drie basisscholen in de gemeente Losser hieraan deel.

Veiligheidsbeleid sluit nauw aan op andere beleidsterreinen die gaan over het publieke domein en sociale cohesie in de samenleving. Daarbij valt te denken aan bestrijding van uitgaansoverlast, overlast als gevolg van gebruik alcohol en drugs of het (opnieuw) bewust worden van normen en waarden, hetgeen weer directe relaties heeft met opvoeding en onderwijs.

3. Voorwaarden en uitgangspunten voor integraal jeugdbeleid

3.1. Baby's, peuters, kinderen, pubers, jongvolwassenen

De titel van deze paragraaf laat zien dat jeugdbeleid diverse leeftijdsgroepen behelst. Elke leeftijdsgroep kent haar eigen problemen, haar eigen wensen en vraagt om eigen specifieke voorzieningen.

Peuters zijn gebaat bij peuterspeelzalen, willen gebruik maken van speelplekken en krijgen mogelijk te maken met taalachterstand of opvoedingsproblemen.

Sommige jongeren daarentegen willen ongecontroleerd rondhangen al of niet in een JOP, willen een skatebaan, krijgen mogelijk te maken met schoolkeuzes of in bepaalde gevallen met politiecontacten.

Dit betekent dat jeugdbeleid een zeer breed terrein beslaat met aandacht voor specifieke groepen, waarin twee principes essentieel zijn.

- Ten eerste het maken van keuzes, waardoor extra ondersteuning wordt bereikt daar waar nodig, overigens zonder dat andere groepen daardoor buiten beeld raken, ofwel zowel het algemeen en gericht beleid formuleren.
- Ten tweede het zorgen voor een zo weinig mogelijk onderbroken ontwikkelingslijn tussen 0 jaar en 25 jaar.

Een zeer bruikbaar uitgangspunt waar vanuit integraal jeugdbeleid vorm gegeven kan worden is de zogenaamde ketenbenadering van Schuyt. De onderzoeker C. Schuyt * schetst het opgroeien van jeugd als een keten van afzonderlijke schakels. Zwakke schakels zijn een verhoogd risico, hetgeen kan leiden tot een breuk. Een ononderbroken ontwikkelingslijn is een sterke succesfactor voor probleemloos opgroeien. Een breuk kan daarin een belemmering zijn. Schuyt geeft aan dat met name voor kwetsbare jongeren de ketenbenadering geldt.

Hij gaat er vanuit dat met name kwetsbare jongeren bij elke grote verandering in hun leven een vergrote kans hebben dat er een breuk ontstaat in hun ontwikkelingslijn.

Bij veranderingen kunnen we denken aan: de overgang van thuis naar peuterspeelzaal; de overgang van peuterspeelzaal naar basisschool; de overgang van basisschool naar voortgezet onderwijs; de overgang van onderwijs naar werk; de overgang van thuiswonend naar zelfstandig wonend, enzovoort. Maar vanzelfsprekend kunnen we hierbij ook de thuissituatie in de voorschoolse periode niet over het hoofd zien.

* C.J.M. Schuyt: "Kwetsbare jongeren en hun toekomst, Ministerie van VWS".

3.2. Algemeen en gericht jeugdbeleid.

In de vorige paragraaf is al aangegeven dat er keuzes gemaakt moeten worden.

Algemeen jeugdbeleid richt zich op alle jeugdigen, terwijl gericht jeugdbeleid zich richt op specifieke risico- of probleemgroepen.

Het doel van algemeen jeugdbeleid is het scheppen van voldoende voorwaarden voor jongeren om zonder al te veel problemen volwassen te kunnen worden.

Voorzieningen die geschaard kunnen worden onder algemeen jeugdbeleid zijn peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, scholen, gezondheidszorg, een jongerencentrum, sportverenigingen, jeugdverenigingen enzovoort.

De voorzieningen zijn gericht op ontplooiing van het individu en zijn bij uitstek geschikt voor signalering en preventie.

Het doel van gericht jeugdbeleid is het voorkomen of terugdringen van problemen en/of achterstanden bij specifieke doelgroepen.

Voorbeelden van dergelijke voorzieningen zijn opvoedingsondersteuning en randgroepjongerenwerk. Maar ook het Gemeentelijk Onderwijsachterstanden- (GOA)-en Voor- en vroegschoolse educatie- (VVE) beleid en de lokale hulpverleningsnetwerken zijn onderdeel van gericht jeugdbeleid.

3.3. Preventie, integraal en samenhangend

Al eerder in deze notitie is gesteld dat voorkomen beter en goedkoper is dan genezen.

Preventieve aanpak dient te prevaleren boven curatieve aanpak. Sommige problemen of probleemgroepen zijn echter zodanig zorgwekkend dat curatieve en soms ook repressieve methoden onvermijdelijk zijn. Alleen inzetten op de zware problemen of probleemgroepen werkt als dweilen met de kraan open. Er moet een werkbaar evenwicht gevonden worden tussen de preventieve en curatieve/repressieve inzet.

Preventie werkt vanzelfsprekend het best wanneer er snel gesignaleerd en doorverwezen wordt.

Dat betekent dat de basisvoorzieningen, zoals scholen, peuterspeelzalen, kinderopvangvoorzieningen, consultatiebureau en sociaal cultureel werk de meest ideale plekken zijn voor de uitvoering van preventieve taken.

Dat houdt tevens in dat aan randvoorwaarden, zoals tijd, deskundigheid en doorverwijzingsmogelijkheden, voldaan moet worden.

Preventief beleid vermindert de risicofactoren en versterkt de beschermingsfactoren.

Integraal beleid gaat uit van het feit dat de leefwereld van jeugd uit vele facetten bestaat, die nauw met elkaar samenhangen en elkaar rechtstreeks beïnvloeden. Dat betekent ook dat interventies, zowel preventief als curatief, alleen effect hebben als ze door de andere leefgebieden, of andere interventies versterkt worden. Bij multi-probleemjeugdigen of -gezinnen is het zelfs een voorwaarde, omdat afzonderlijke interventies nagenoeg niet werken.

Voor organisaties is dit uitgangspunt lang niet altijd duidelijk. Onbekend maakt onbemind en men laat anderen niet graag in eigen keuken kijken. Toch is het besef inmiddels wel overal doorgedrongen dat integraal werken een voorwaarde is voor een effectieve aanpak en uiteindelijk het beste en meest duurzame resultaat geeft.

Integraal beleid wil nog niet meteen zeggen dat er sprake is van samenhangend beleid. Samenhangend beleid kenmerkt zich doordat de diverse aanpalende beleidsterreinen, waaronder ook de boven lokale, aansluiten op of onderdeel zijn van het integrale jeugdbeleid.

Dat vraagt vergaande samenwerking en vooral duidelijke regie.

In het voorgaande is aangedrongen op met name het gezamenlijk aanpakken van problemen en aandachtsvelden. Duurzame samenwerking werkt alleen als er aan een aantal randvoorwaarden wordt voldaan, die er meestal op neerkomen dat er voor alle partners sprake is van een win-win situatie. Voorwaarden voor win-win situaties zijn in deze:

- de samenwerking moet effectief zijn;
- het product van samenwerking moet een meerwaarde bieden (kwaliteit);
- de juiste mensen of organisaties moeten betrokken zijn;
- er moet respect voor elkaars werk, werkwijze, normen en (bedrijfs)cultuur zijn;
- er moet tijd zijn om aan elkaar te wennen.

De gemeente heeft in dit proces de regie rol en moet het proces op hoofdlijnen sturen. Samenwerking met veel partners binnen een zeer dynamisch veld is een complex proces.

4. Jeugd en het voorzieningenkader in de gemeente Losser

4.1. De doelgroep

Op 1 januari 2003 woonden er 6746 jongeren van 0 tot 25 jaar in de gemeente Losser. Er zijn 3422 jongens (51 %) en 3324 meisjes (49 %). De verdeling per kerkdorp ziet er als volgt uit:

	<i>jongens</i>	<i>meisjes</i>	<i>totaal</i>
<i>Beuningen:</i>	199	198	397
<i>De Lutte:</i>	526	464	990
<i>Glane:</i>	69	92	161
<i>Losser:</i>	1939	1871	3810
<i>Overdinkel:</i>	<u>689</u>	<u>699</u>	<u>1388</u>
	3422	3324	6746

4.2 Peuterspeelzaalwerk

In de gemeente Losser bevinden zich vijf door de gemeente gesubsidieerde peuterspeelzalen.

Deze peuterspeelzalen werden op 1 januari 2003 bezocht door 382 kinderen in de leeftijd van 2 en 3 jaar.

Het aantal kinderen in deze leeftijd bedroeg op dat moment 550

Dit betekent een deelnamepercentage van 68 %.

Per peuterspeelzaal/kerkdorp ziet de verdeling er als volgt uit:

Losser:	psz. Dreumeshoes	68
	psz. Roezemoes	150
Overdinkel:	psz. Ot en Sien	72
De Lutte:	psz. 't Kloosterh_fke	50
Beuningen:	psz. De Notendop	<u>42</u>
		382

Daarnaast maakten 40 kinderen in deze leeftijdsgroep gebruik van een kinderopvangvoorziening binnen de gemeente Losser.

4.3. Onderwijs

De gemeente Losser telt 13 basisscholen.

De onderverdeling per kerkdorp ziet er als volgt uit:

Losser: 8 basisscholen (2 openbaar, 5 rooms katholiek, 1 protestants christelijk)

Overdinkel: 3 basisscholen (1 openbaar, 1 rooms katholiek, 1 protestants christelijk)

De Lutte 1 basisschool (rooms katholiek)

Beuningen: 1 basisschool (rooms katholiek)

In het kerkdorp Glane bevindt zich geen basisschool.

Kinderen uit Glane bezoeken basisscholen in Losser en Overdinkel.

Voor wat betreft het speciaal basisonderwijs zijn kinderen aangewezen op scholen in omliggende gemeenten (Enschede, Hengelo en Oldenzaal).

Binnen het dorp Losser bevindt zich een vestiging van het Twents Carmelcollege.
De locatie Losser heeft een tweejarige onderbouw met de afdelingen:
VMBO, BBL en KBL: basis- en kaderberoepsgerichte leerweg (B-klassen),
VMBO - GTL/H: gemengde en theoretische leerweg/HAVO (C-klassen).
HAVO/VWO (D-klassen)
De tweejarige bovenbouw omvat de theoretische en de gemengde leerweg binnen het VMBO.

Voor de overige richtingen zijn leerlingen aangewezen op een andere locatie van het Twents Carmel College in Oldenzaal of een andere school in Enschede.
Voortgezet speciaal onderwijs bevindt zich eveneens in omliggende gemeenten.

4.4 Leerplicht en voortijdig schoolverlaten

Gemeenten handhaven de Leerplichtwet en stellen daartoe een leerplichtambtenaar aan. Naast de justitiële taak en het verlenen van vrijstellingen van de leerplicht kenmerkt het werk van de leerplichtambtenaar zich door maatschappelijke zorg.

Voor de lokale invulling van de leerplichttaken hebben wij reeds in 1996 de gemeentelijke notitie leerplicht vastgesteld.

De zorgtaak behelst het samen met schoolbesturen en andere relevante actoren inhoud geven aan verzuimbeleid en het helpen creëren van trajecten om leerplichtige voortijdige schoolverlaters en notoire spijbelaars weer terug in het onderwijs te krijgen.

De regionale meld-en coördinatiefunctie (RMC functie) voortijdig schoolverlaten is een voorziening waarin gemeenten met elkaar samenwerken om ervoor te zorgen dat voortijdig schoolverlaters (tot 23 jaar) door het onderwijs (of anderen) worden gemeld bij de gemeente, dat deze voortijdig schoolverlaters een intake krijgen en dat er een traject wordt uitgestippeld om ze terug te leiden naar het onderwijs of naar werk, al dan niet in samenhang met een aanbod vanuit de jeugdhulpverlening en of het (school)maatschappelijk werk.

De gemeente Losser neemt deel in het RMC gebied Enschede e.o. en voert hierin een actief uitvoeringsbeleid.

Intern wordt hiertoe nauw samengewerkt tussen de afdelingen Onderwijs, Sport, Cultuur en Volksgezondheid en Werk, Inkomens en Voorzieningen.

4.5 Jongeren en werk

De werkloosheid onder jongeren in de gemeente Losser is op dit moment, ondanks de negatieve landelijke trend, bijzonder laag. Veruit de meeste jongeren hebben of vinden in korte tijd passend werk. In 2002 zijn twee jongeren in dienst geweest in het kader van de WIW. Vier personen hebben individuele trajectbegeleiding gehad voor een traject richting werk.

4.6 Vrijtijdsbesteding

Voor de jeugd in Losser is een flink pakket aan voorzieningen voor handen als het gaat om vrijetijdsbesteding. Onder voorzieningen worden zowel accommodaties als verenigingen en clubs verstaan.

Sportdeelname

Losser kent een breed aanbod op het gebied van sport.

Het aantal sportverenigingen is gezien de grootte van de gemeente relatief hoog te noemen.

De gemeente Losser verstrekt op dit moment aan 26 plaatselijke verenigingen een jeugdsportsubsidie. Deze verenigingen tellen op 1 januari 2003 in totaal 2597 jeugdleden. Hierbij is geen rekening gehouden met het feit dat jongeren in enkele gevallen lid zijn van meerdere verenigingen tegelijk.

Naast het in verenigingsverband deelnemen aan sportactiviteiten wordt een toename aan individuele sportbeoefening geconstateerd (o.a. fitness).

Horeca

Vanzelfsprekend maakt de jeugd, mits oud genoeg, ook gebruik van de horeca voorzieningen.

In de verschillende kerkdorpen bevinden zich diverse cafés, restaurants en cafetaria's. De aanwezige cafés richten zich op jongvolwassenen en volwassenen, waardoor er met name voor de groep 14 - 17 jarigen op dit terrein weinig te doen valt.

Voor wat betreft de uitgaansmogelijkheden (discotheken, bioscopen, etc.) zijn jongeren aangewezen op met name Enschede, Oldenzaal en het Duitse achterland.

Rondhangplekken

Het rondhangen van jongeren in kleine groepjes is van alle tijden, dus ook op dit moment een bekend fenomeen in onze gemeente.

Rondhangende jongeren riefen zowel vroeger als tegenwoordig spanningen op.

Toch lijkt dit de laatste tijd een stijgende bron van overlast te worden.

Daarvoor is een aantal oorzaken aan te wijzen:

- Het verschuiven van normen en waarden: 'de jeugd wordt steeds brutaler';
- het verminderen van de tolerantie in relatie tot het versterken van het individuele;
- het machtsvacuüm in het publieke domein, door onder andere het wegvallen van de sociale controle en de sociale samenhang in buurten.

Als antwoord hierop wordt steeds vaker gekozen voor de mogelijkheid van gecontroleerd rondhangen. We praten dan over de zogenaamde Jongeren Ontmoetings Plaatsen (JOP's). In Overdinkel is in 1999 een JOP geplaatst op het verzoek van jongeren. Deze is helaas inmiddels verwijderd als gevolg van vernieling en overlast.

Momenteel wordt de plaatsing van een JOP in zowel De Lutte als in Overdinkel voorbereid.

In beide gevallen worden vooraf afspraken gemaakt met de toekomstige gebruikers en de omgeving teneinde een zelfde situatie als bij de vorige JOP in Overdinkel te voorkomen.

Het Netwerk Jeugdhulpverlening 12+ speelt hierin een ondersteunende rol.

Uit gesprekken met volwassenen en jongeren blijkt dikwijls dat er voor jongeren "niks te doen is". Dergelijke uitlatingen laten enerzijds zien dat het vrije tijdsaanbod al zodanig in het normale gedrag opgenomen is dat het tot de vanzelfsprekendheden des levens is gaan horen.

Anderzijds geeft het aan dat jongeren anno 2003 ook andere behoeften hebben dan voorheen.

Naast de behoefte aan een jongerencentrum en JOP's bestaat het wensenpakket in willekeurige volgorde uit, bioscoop, disco, moderne individuele sporten (skaten, klimmuur, laserquest, etc.) en grootschaliger evenementen.

Wij verwijzen u hiervoor ook naar hoofdstuk 5.

4.7. Gezondheid

Met de gezondheid van de jongeren in Losser zit het gemiddeld wel goed, hoewel geheel actuele cijfers ontbreken..

De GGD Twente heeft voor het laatst in 1997 een grootschalig leefstijlonderzoek gehouden waaraan 140 jongeren uit de gemeente Losser hebben deelgenomen. De onderwerpen die onderzocht zijn betreffen een zeer breed scala, namelijk: roken, alcoholgebruik, drugsgebruik, medicijngebruik, gokken, beweging en sport, lichaamsgewicht, seksualiteit, verkeersgedrag, pesten, geweld, eetgewoonten, vrijetijdsbesteding, schoolverzuim en de psychische gezondheid

Uit het algemene beeld blijkt dat de jeugd in de gemeente Losser niet veel afwijkt van het regiogemiddelde in Twente, noch van gemeenten uit de regio met dezelfde omvang. Twente scoort landelijk gezien beter dan gemiddeld, als het gaat om gezondheid en gezondheidsrisico's. De aanbevelingen vanuit de GGD in algemene zin zijn vooral gericht op preventieve actie ten aanzien van genotmiddelengebruik (alcohol, roken en drugs) en preventie ten aanzien van sociaal-economisch zwakkere groepen, waarbij clustering van ongezond gedrag tot risico's kan leiden.

In 2000 heeft de rijksoverheid aangegeven dat zij door een aantal maatregelen de huidige scheiding wil opheffen tussen de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) voor 0-4 jarigen en voor 4-19 jarigen.

De JGZ voor 0-4 jarigen werd tot 1 januari 2003 (datum invoering Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid) betaald uit de AWBZ en voor wat betreft de gemeente Losser uitgevoerd door Carint (onderdeel Ouder- en Kindzorg).

De JGZ voor 4-19 jarigen valt zoals vanouds onder de verantwoordelijkheid van de gemeente, wordt gefinancierd uit het gemeentefonds en uitgevoerd door de GGD Twente.

Om tot meer samenhang in de jeugdzorg te komen heeft het Rijk besloten over te gaan tot:

- de invoering van een wettelijk basistakenpakket per 1 januari 2003;
- het opdragen van de regietaak voor de gehele JGZ 0-19 jarigen aan de gemeenten;
- het onderbrengen van de financiering van de JGZ bij de gemeente door middel van de Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid.

Met het oog op deze ontwikkelingen is in 2001 door de thuiszorgorganisaties in Twente en de GGD Twente het initiatief genomen om samen te bekijken hoe de zorg voor 0-19 jarigen in de toekomst gestroomlijnd kan worden.

De gedachten hierover en een plan van aanpak zijn vastgelegd in de startnotitie "Samen zorgen voor de jeugd". Alle Twentse gemeenten hebben ingestemd met de inhoud van deze notitie. Op basis van deze notitie is de projectorganisatie "Opaal" in het leven geroepen. Zij moet vorm geven aan het proces om te komen tot integrale jeugdgezondheidszorg in Twente.

In oktober 2002 heeft de projectgroep een eerste voortgangsnotitie uitgebracht.

Een belangrijke aanbeveling is het benoemen van het jaar 2003 als beleidsarm jaar.

Inmiddels heeft de gemeente Losser in het voorjaar van 2003 een eerste aanzet gegeven om te komen tot invulling van lokaal volksgezondheidsbeleid.

Hiertoe heeft een discussiebijeenkomst plaatsgevonden waaraan zoveel mogelijk vertegenwoordigers van maatschappelijke, culturele, welzijns en onderwijsinstellingen alsmede vertegenwoordigers van gemeentelijke politiek hebben deelgenomen.

Tijdens deze bijeenkomst is een themagroep jeugd gevormd.

Belangrijkste aandachtspunten die vanuit deze themagroep naar voren zijn gekomen zijn:

- Het belang van sportbeoefening is groot. Het op lokaal niveau nieuw leven inblazen van de breedtesport komt niet alleen jongeren, maar de hele bevolking ten goede. In de openbare ruimte moet plaats vrijgehouden of vrijgemaakt worden voor spontane of vrije sportmogelijkheden.
- Opvoedingsondersteuning dient te starten in de voorschoolse periode. Omdat er ouders zijn die al 'afhaken' bij het bezoek aan het consultatiebureau, is een creatieve benadering van de opvoeders vereist. Het aanbod dient vraaggericht te zijn.
- Opvoeding is een taak van de samenleving als geheel. De directe opvoeder moet zich extra bewust zijn van zijn rol; de kinderopvang en het onderwijs dragen verantwoordelijkheid en dat geldt eveneens voor de trainer van de sportvereniging. De overheid heeft hierin een ondersteunende en faciliterende rol.
- Jeugdproblematiek komt mede voort uit individualisering van de samenleving. Daarom zou er meer geïnvesteerd moeten worden in persoonlijke communicatie.
- Met de meeste jongeren gaat het over het algemeen goed. Desalniettemin is er een kleine groep van wie de problemen zich uiten in drugsgebruik; overmatig alcoholgebruik en vroegtijdig schoolverlaten. Het is niet precies bekend hoe groot deze groep is, maar wel is duidelijk dat de hulpvragen toenemen. Er zijn inspanningen nodig om deze thematiek beter in beeld te krijgen. Bovendien zullen alle instanties beter moeten samenwerken om jongeren met problemen naar de hulpverlening toe te leiden.
- Belangrijk in de benadering van jongeren is de 'toon' waarop ze aangesproken worden. In diverse gemeenten lopen met succes projecten waarbij de jeugd op een dusdanige manier benaderd wordt dat er sprake is van beloning van positief gedrag en de eigen verantwoordelijkheid wordt gestimuleerd. De gemeente Losser heeft die lijn ook uitgezet; aanbevolen wordt om deze aanpak uit te breiden en te structureren. Daarbij mag zeker niet uit het oog worden verloren dat bij het serieus nemen van jongeren afspraken dienen te worden nagekomen. Daar horen flexibele oplossingen op korte termijn bij met de benodigde middelen.
- Preventie dient te beginnen bij 0 jaar. Er bestaan nu diverse initiatieven, maar de doorgaande lijn is niet helder. Consultatiebureaus; onderwijs en de GGD moeten de diverse activiteiten versterken en beter op elkaar afstemmen.
- Ouders weten nauwelijks waar zij naar toe kunnen met vragen over problemen met hun kinderen. Dat geldt zeker voor vragen over drugs. Hier ligt een terrein braak.
- Er is een deugdelijk systeem nodig om bij opvoedings- en jongerenproblemen de privacy te waarborgen. In de regio wordt al met dergelijke systemen gewerkt.
- Het aanstellen van een straathoekwerker is bevorderlijk voor een gerichte aanpak van overlast. Daarnaast kan deze functionaris jongeren met problemen in contact brengen met de hulpverlening en andersom.

Genoemde prioriteiten zijn als zodanig samengevat en opgenomen in de beleidsuitgangspunten in hoofdstuk 7 alsmede zijn ze integraal opgenomen in de concept nota volksgezondheid.

4.8. Jeugdoverlast en criminaliteit

Jeugdoverlast wordt als één van de belangrijkste problemen genoemd, als burgers gevraagd wordt naar veiligheidsgevoelens en leefbaarheid.

Ook in de gemeente Losser zijn deze geluiden hoorbaar, maar dan vooral naar aanleiding van de situatie op een aantal plekken binnen de gemeente waar groepen jongeren zich ophouden.

Hoewel er in een aantal gevallen sprake is van aantoonbare overlast, blijft overlast een subjectief begrip.

De ervaring in de afgelopen jaren heeft geleerd dat bijvoorbeeld slechts de aanwezigheid van een groep jongeren in bepaalde gevallen als dreigend wordt ervaren, terwijl er feitelijk geen sprake is van enige vorm van overlast.

Binnen het Netwerk Jeugdhulpverlening Losser is in de afgelopen jaren herhaaldelijk aandacht besteed aan overlastsituaties rondom jongeren, zowel in preventieve sfeer (huiswerkbegeleidings- en begeleid kamer wonen project) als in repressieve sfeer (taak-leerstraject/bijeenkomsten ouders-jongeren).

Met name de overlastsituatie rondom samenhangende jongeren nabij Het Trefpunt in Overdinkel en het speelterrein op de Bakkerskamp is aanleiding geweest voor een aanpak waarbij zowel buurtbewoners ouders als jongeren in samenwerking met de partners binnen het Netwerk Jeugdhulpverlening zijn uitgedaagd om te komen tot een oplossingsgerichte aanpak.

De combinatie van preventie, zorg en repressie is, mits goed geregisseerd een uitstekende mix om deze thematiek aan te pakken. Voorwaarde is dat de verschillende partners éénduidig samenwerken, met behoud van eigen domein en met goede afspraken over de grensgebieden en elkaars verantwoordelijkheden.

5. Jongeren in woord en beeld

Hoewel ruim twee jaar geleden, hebben wij een enquête gehouden onder jongeren in de leeftijd van 12 tot en met 18 jaar in de gemeente Losser. Een enquête houden is een betrouwbare, zij het intensieve methode om de vraag van jongeren in beeld te krijgen. In dit hoofdstuk gaan we in op de bijzonderheden rondom de enquête.

5.1 De enquête

Met de enquête is een soort quick-scan uitgevoerd naar de mogelijke behoefte aan voorzieningen en/of inspraak door jongeren in beleid.

Gekozen is voor een gestructureerd schriftelijk interview. De jongeren moesten de vragenlijsten zelf weer opsturen met behulp van een retourenvelop.

Voordelen van deze methode zijn, dat het relatief goedkoop is, dat er veel mensen kunnen worden bereikt, dat het makkelijk te organiseren is, dat het minder gevoelig is voor sociale wenselijkheid en dat ondervraagden anoniem kunnen blijven.

Vooraf het laatste speelt bij jongeren een grote rol. Hierdoor zullen ze makkelijker (bepaalde) antwoorden geven.

Nadelen van deze methode zijn vooral dat er geen controle is op het invullen, dat de vragenlijsten nogal eens onvolledig zijn ingevuld, dat er niet te veel kan worden gevraagd en dat er veel non-respons is.

In totaal zijn er 2064 vragenlijsten verzonden onder jongeren in de gemeente Losser. Er is dus geen steekproef uitgevoerd, alle jongeren zijn aangeschreven. Dit kon ook, omdat de leeftijdsgroepen redelijk gelijk verdeeld waren.

In totaal zijn er 658 vragenlijsten teruggestuurd. Het responspercentage komt hierdoor op 31,9 procent.

5.2. De resultaten en conclusies

Op basis van de resultaten van het behoefteonderzoek komen we tot de volgende belangrijke conclusies:

- Eén op de tien jongeren sport niet meer. We kunnen hier een duidelijk verband leggen tussen onderwijs en sport. Als jongeren beroepsonderwijs volgen geven ze aan dat er geen tijd is voor sport door bijbaantjes en door school;
- Veel jongeren hebben geweld, pesten en agressief gedrag op straat en op school aangekruist als aandachtspunt voor de gemeente Losser;
- Nog niet één op de tien (0,7) jongeren vindt dat er voldoende activiteiten plaatsvinden. Hetzelfde geldt voor het aanbod van jeugdvoorzieningen. Naast de behoefte aan een jongerencentrum en JOP's bestaat het wensenpakket in willekeurige volgorde uit, bioscoop, disco, moderne individuele sporten (skaten, klimmuur, laserquest, etc.) en grootschaliger evenementen.
- De meeste ontmoetingen onder jongeren vinden plaats op straat in de buurt waar zij wonen of in het centrum van hun dorp;
- Veertig procent van de jongeren wil meer of beter contact met de gemeente Losser, om over hun wensen, behoeften en problemen te kunnen praten;

6. Naar een integraal preventief jeugdbeleid in de gemeente Losser

Integraal jeugdbeleid komt alleen tot ontwikkeling wanneer er gemeentebreed draagvlak is voor de ontwikkeling van een duurzame samenwerkingsstructuur. Dat stelt hoge eisen aan de communicatie, maar levert dan ook voor alle partners een aanzienlijke meerwaarde op in de vorm van betere afstemming en dus betere samenwerking en gezamenlijke beleidsontwikkeling. Uiteindelijk resulteert dat in een beter, efficiënter georganiseerd aanbod voor jeugd, waarbij de vraag centraal moet staan.

6.1 Model voor integraal jeugdbeleid

Een model om integraal jeugdbeleid te laten werken is het KANS-model. Dit model behelst een lokale en regionale jeugdzorgstructuur. Zij vormt sinds enkele jaren de basis voor uitvoering van jeugdbeleid in de drie NOT-gemeenten, waaronder Losser. Hierbij is sprake van twee niveaus, te weten het beleidsniveau en het uitvoeringsniveau. Primair geldt dat de gemeente bereid is de regie rol op te eisen en vorm te geven. Voorwaarde is ook dat er een goede netwerk(infra)structuur is, zodat samenwerking, afstemming en gezamenlijk handelen daadwerkelijk vorm krijgt.

In de gemeente Losser kennen we de volgende netwerkstructuren:

- Lokale beleidsgroep.
- Netwerk Jeugdhulpverlening 12+
- Netwerk Kinderen.

Tot voor kort bestond zowel het Netwerk Kinderen als het Netwerk Jeugdhulpverlening 12+ uit zowel een beleids- en uitvoeringsgericht overleg.

Gelet op de functies en verantwoordelijkheden van de verschillende vertegenwoordigde disciplines binnen het netwerk werd een scheiding aangebracht in beleid en uitvoering. In de beide uitvoeringsnetwerken worden individuele cases behandeld en worden signalen besproken.

De binnen de uitvoeringsnetwerken geconstateerde signalen worden binnen de beleidskern vertaald naar beleidsvoornemens richting de gemeente.

In de netwerken zitten vertegenwoordigers van gemeenten, politie, Stichting Cluster, Twents Carmelcollege, Carint en Stichting Woningbelangen Losser.

Het vormgeven, coördineren en onderhouden van de netwerkstructuur en het bewaken en vorm geven van de communicatie is een taak op zich.

Deze rol dient te worden vervuld door een procesmanager, i.c. netwerkcoördinator.

Hoewel de huidige lokale netwerken een prima voorzitterschap kennen, ontbreekt het aan deze coördinerende functie.

De inzet van een netwerkcoördinator is noodzakelijk voor de ontwikkeling, coördinatie en het onderhoud van de netwerkstructuur. Het is belangrijk voor goede samenwerking dat de netwerkcoördinator zo weinig mogelijk met één van de spelers in het veld geïdentificeerd wordt.

Belangrijk is de communicatie-functie die de coördinator heeft m.n. tussen beleids- en uitvoeringsniveau. De Beleidsgroep moet gevoed worden met informatie vanuit de uitvoering, zodat zij draagvlak kan ontwikkelen voor de aanpak en deze aanpak vorm kan geven door de randvoorwaarden te creëren. De gemeente blijft door haar vertegenwoordiging in de beleidsgroep continu op de hoogte van de ontwikkelingen, hetgeen zij in de vorm van beleidsvoorstellen, die gesteund worden door het veld, aan de raad kan voorleggen. Hierdoor geeft uiteindelijk de uitvoering direct de impulsen voor nieuw beleid.

Tegelijkertijd zal er op lokaal niveau gewerkt moeten worden aan het integraal denken en handelen van de uitvoeringsorganisaties.

Van organisaties wordt verwacht dat ze vraaggericht gaan werken (in tegenstelling tot aanbodgericht werken).

Er moet een cultuur ontstaan waarbij het belang van de jeugdigen prevaleert boven de instellingsbelangen. Bovendien moet de samenwerking handen en voeten gegeven worden door goede beschrijving van taken, rollen en bevoegdheden, waarbij voorop staat "schoenmaker blijf bij je leest".

Om helderheid in laatstgenoemde te verschaffen is een scheiding in de netwerken tussen beleid en uitvoering een succesfactor.

Er zit ook een risico aan deze netwerkstructuur, omdat zij geen automatische aandacht voor het al gemeen jeugdbeleid genereert. Het is aan alle partners, maar met name aan de gemeente om de aandacht voor het voorzieningenniveau voor alle jongeren in Losser te bewaken.

De betrokkenheid van jongeren zelf is hierbij een vereiste.

Hoe maak je beleid voor jongeren? Naar onze mening kan dit alleen door jongeren zelf bij de totstandkoming van dit beleid te betrekken.

Hierna wordt ingegaan op de manier waarop jongerenparticipatie gestalte kan krijgen.

6.2. Jongerenparticipatie

Het voornemen om te komen tot bevordering van jongerenparticipatie, i.c. het instellen van een jeugdraad, is geformuleerd in het Beleidsplan 2002-2006.

Hieronder gaan wij in op het hoe en waarom van jongerenparticipatie en de mogelijke vormen hiervan alsmede de manier waarop dit vorm kan worden gegeven.

Jongerenparticipatie, waarom ?

Er kunnen verschillende concrete aanleidingen zijn om jongerenparticipatie te ontwikkelen. Deze variëren van overlast van jongeren tot het creëren van een zo breed mogelijk draagvlak voor gemeentelijk beleid.

We onderscheiden twee soorten jongerenparticipatie, te weten maatschappelijke en politieke participatie.

Maatschappelijke participatie is de deelname van jongeren aan allerlei activiteiten in hun leefomgeving (school, verenigingen, etc.) Politieke of beleidsgerichte participatie betreft de inspraak van jongeren en het meepraten over beleid en voorzieningen.

We beperken ons nu tot de politieke participatie.

Om drie redenen leidt jongerenparticipatie tot beter jeugdbeleid:

- d. het recht van jeugd op inspraak;
- e. burgerschapsvorming;
- f. het realiseren van een beleid dat aansluit op de behoeften van de doelgroep.

Ad a.

Inspraak en zeggenschap van volwassenen zijn officieel geregeld, o.a. door inspraakprocedures en stemrecht.

Jongeren onder de 18 jaar kunnen op deze rechten geen aanspraak maken. Daarom is deze officieuze manier van zeggenschap voor hen extra belangrijk.

Ook jongeren zijn inwoners van de gemeente en alleen al daarom moeten we ze serieus nemen.

Ad b.

Door participatie kunnen jongeren kennismaken met het lokaal bestuur en inspraak in het gemeentelijke beleid. Jongeren die zich vanaf jonge leeftijd betrokken voelen bij het lokaal bestuur, zullen later meer bereid zijn zich voor hun gemeente in te zetten. Daarnaast heeft het ook op individueel niveau een gunstig vormend effect. Het educatieve aspect van jongerenparticipatie kan erg groot zijn. Dat geldt niet alleen voor jongeren, ook volwassenen kunnen leren van hun verfrissende inbreng.

Ad c.

Jongerenparticipatie is een manier om tot een kwalitatief goed beleid te komen en een groter draagvlak voor beleid te creëren. Het is een simpel feit dat beleid dat een bepaalde doelgroep aangaat het beste gemaakt kan worden in wisselwerking met die groep zelf.

Een andere praktische reden om met jongeren in gesprek te gaan is het inwinnen van informatie. Hiermee kan o.a. de afstand tussen bestuur en burger worden verkleind.

Ook kan jongerenparticipatie bijdragen aan een effectief preventie beleid.

Veelal komen jongeren pas in beeld wanneer er sprake is van escalatie van problemen en overlast. Wanneer de gemeente jongeren in een vroeg stadium echt serieus neemt, bevordert dit de kans op positieve ontwikkeling van die jongeren.

Vormen van jongerenparticipatie

De keuze voor een bepaalde vorm van jongerenparticipatie is afhankelijk van het doel van het initiatief. Wil de gemeente bijvoorbeeld weten wat de beste locatie is voor een JOP, dan volstaat het om een groep jongeren die hiervan gebruik wenst te maken bij elkaar te brengen en hen naar hun mening te vragen.

Bij behoefte aan structureel advies over het jeugdbeleid zal een incidentele inspraakavond niet veel soelaas bieden.

Het simpelweg verzinnen van een vorm van jongerenparticipatie heeft in het geheel geen zin als jongeren hierbij zelf niet betrokken worden. De opzet van een structuur of methode voor jongerenparticipatie moet het vertrekpunt zijn voor het betrekken van jongeren bij het maken van beleid.

We kennen onderscheid tussen structurele en incidentele jongerenparticipatie.

De methode om inspraak van jongeren te waarborgen kan variëren als het gaat om de inzet van de betrokken jongeren.

Zo kan steeds advies gevraagd worden van een vaste groep jongeren om structureel input te krijgen. Er kan ook gekozen worden voor een methode waarbij met wisselende activiteiten steeds wisselende groepen jongeren te betrekken, bijvoorbeeld via debatten, inspraakavonden of schoolbezoeken.

Dit laatste vraagt een beperktere inzet van de deelnemende jongeren.

De belangrijkste voordelen van een eenmalige activiteit zijn:

- laagdrempeligheid;
- diversiteit van de deelnemende jongeren;
- directe aansluiting bij concrete plannen.

De belangrijkste nadelen zijn:

- het is vrijblijvend voor zowel de jongere als de gemeente;
- het is niet mogelijk om structureel advies te krijgen over het jeugdbeleid.

De belangrijkste voordelen van structurele jongerenparticipatie zijn:

- er is sprake van continuïteit ;
- de inspraak is van algemener karakter, waardoor ook advies over algemener beleid kan worden gevraagd.
- praktisch gezien is er voor jongeren en gemeente een bekend aanspreekpunt voor vragen en ideeën.

De belangrijkste nadelen zijn:

- er zullen alleen bepaalde groepen jongeren worden bereikt, met name hoger opgeleide en reeds actieve jongeren. Andere jongeren zijn moeilijk bereikbaar.
- het is weinig concreet voor de jongeren zelf en daarmee niet aantrekkelijk.

Hoewel in 2002 een aanzet is gegeven om te komen tot een jeugdraad (structurele vorm), zijn wij van mening dat, gelet op de hiervoor genoemde voor- en nadelen, het spoor gevolgd moet worden van incidentele jongerenparticipatie.

Met name de grote betrokkenheid van jongeren bij incidentele belangrijke (beleids)kwesties achten wij van grote waarde, waarbij de diversiteit ten aanzien van de samenstelling van de groep van belang is.

Naast het verschil van structurele en incidentele jongerenparticipatie kennen we een onderscheid tussen directe en indirecte participatie.

Met directe participatie bedoelen we concrete en persoonlijke betrokkenheid en samenwerking tussen de gemeente (ambtelijk en bestuurlijk) en de jongeren.

Voorbeelden hiervan zijn een jongerenspreekuur of een chatmogelijkheid via internet.

Indirecte jongerenparticipatie gaat bijvoorbeeld via jongerenwerkers of middels een enquête.

Aan beide mogelijkheden zijn voor- en nadelen verbonden.

Wij opteren evenwel voor het toepassen van beide mogelijkheden.

De een sluit de ander namelijk niet uit.

Een merendeel van de jongeren maakt gebruik van het middel internet. Contacten tussen gemeente en jongeren kunnen uitstekend via een chat- of mailsysteem plaatsvinden. Een en ander kan bijvoorbeeld mogelijk worden gemaakt via de gemeentelijke web-site.

Jongeren die hiervan geen gebruik (kunnen) maken moeten de mogelijkheid hebben om een rechtstreeks contact met de wethouder of ambtenaar te onderhouden over uiteenlopende onderwerpen.

Andere voorbeelden zijn inspraakavonden ten aanzien van een specifiek onderwerp of het incidenteel vormen van een werkgroep waarin zowel jongeren als de gemeente zijn vertegenwoordigd.

Maar ook de indirecte vorm van participatie, bijvoorbeeld via het jongerenwerk van de Stichting Cluster of via het onderwijs, is in bepaalde situaties een doeltreffend middel.

Bijvoorbeeld om te weten te komen wat jongeren vinden van de kwaliteit en kwantiteit van voorzieningen voor jongeren in deze gemeente.

De vormgeving

Zoals hiervoor aangegeven zijn diverse vormen van jongerenparticipatie mogelijk.

Gelet op de diversiteit van de verschillende beleidskwesties en de per situatie verschillende meest doeltreffende vorm van jongerenparticipatie willen wij niet op voorhand uitgaan van een vast omschreven methode/model.

Het geniet de voorkeur de vorm van jongerenparticipatie af te stemmen op de incidentele situatie.

Een nader te installeren werkgroep, waarin in ieder geval de afdeling Communicatie, de afdeling O.S.C.V en jongeren zelf moeten zijn vertegenwoordigd, kan hiermee worden belast.

7. Beleidsvoornemens en actiepunten

Op basis van de hiervoor geformuleerde uitgangspunten geven wij in dit hoofdstuk de beleidsvoornemens voor de komende periode weer.

Met deze beleidsvoornemens scherpt de gemeente Losser haar jeugdbeleid verder aan. Na elk beleidsvoornemen staan één of meerdere actiepunten genoemd. Deze actiepunten zijn in de losse bijlage vertaald in tijdpad en financieel kader.

1. *Integraal en preventief*

De gemeente Losser geeft haar integraal preventief jeugdbeleid vorm door het voeren van zowel algemeen jeugdbeleid als gericht jeugdbeleid.

Preventie in de breedste zin van het woord is de leidraad in het jeugdbeleid.

Effectief jeugdbeleid werkt alleen als het integraal uitgevoerd wordt. Dit behoeft een integrale netwerkstructuur zodat integraal jeugdbeleid ook daadwerkelijk werkt. De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid in deze en voert de regie en zorgt dat aanpalend beleid spoort met het integraal jeugdbeleid.

Actie:

- Versterking huidige netwerkstructuur o.a. door opsplitsing van de huidige netwerken in uitvoeringsnetwerken 12 - en 12 + (de zgn. vangnetten) en een gezamenlijke beleidskern.
- Aanstelling van een netwerkcoördinator; deze netwerkcoördinator kan worden aangesteld bij de plaatselijke welzijnsorganisatie Stichting Cluster voor voorlopig 6 uren per week (3 uren per week per uitvoeringsnetwerk).
- Het gericht jeugdbeleid richt zich op die groepen en individuen die extra steun behoeven.
- Continuering van het Gemeentelijke Onderwijsachterstandenbeleid en Voor en Vroegschoolse Educatie.
- Intensivering preventief gezondheidsbeleid met specifieke aandacht voor voorlichting en informatie over ongezonde gewoonten, waaronder alcohol en drugsgebruik.
- Bevordering van een sluitende aanpak inzake (dreigend) voortijdig schoolverlaten, waaronder bevordering van hulpverlening binnen het (voortgezet) onderwijs en uitvoering van de RMC-functie.
- Inzet ambulant jongerenwerker teneinde contacten met jongeren te optimaliseren en vindplaatsgericht werken te intensiveren; deze ambulant jongerenwerker kan worden aangesteld bij de lokale welzijnsorganisatie Stichting Cluster voor voorlopig 10 uren per week.

2. Algemeen jeugdbeleid

Het algemeen jeugdbeleid krijgt vorm door het handhaven van het huidige hoge voorzieningen niveau in de gemeente Losser. Het streven is om niet alleen de kwantiteit te waarborgen, maar ook de kwaliteit. Hierbij zal nadrukkelijk worden gekeken naar de vraagkant versus het aanbod en de afstemming met voorliggende voorzieningen op het terrein van de jeugdzorg.

Een en ander binnen de kaders van de Wet op de Jeugdzorg en de afspraken op grond van de zgn Bans-akkoorden.

Algemene voorzieningen moeten bereikbaar zijn voor alle jeugdige inwoners van de gemeente Losser. Hiertoe zal gericht aandacht geschonken worden aan de communicatie met jongeren in het algemeen en specifiek met de nu onvoldoende bereikte groepen, zoals de rondhangende jongeren.

Het jeugdbeleid kent veel overlappingen met andere beleidssectoren, zoals het onderwijs-, sport-, speelplaatsen-, openbare ruimten en lokaal sociaal beleid.

Ondanks het feit dat niet al deze beleidssectoren binnen een portefeuille passen, heeft de wethouder jeugdzaken een coördinerende rol als het gaat om het aansluitend maken van de jeugdparagrafen binnen de diverse beleidssecties.

Actie:

- Instandhouding lokale voorzieningenniveau ten behoeve van jeugd en jongeren, waarbij sprake is van een vraaggericht aanbod en voortdurende afstemming met voorliggende voorzieningen op het terrein van de jeugdzorg.
- Continuering en bevordering van de structurele samenwerking binnen de regio Noord-Oost Twente van gemeenten, onderwijsinstellingen, politie, jeugdzorg en sociaal cultureel werk binnen de huidige "Kans-structuur".
Hiertoe de functie regionaal procesmanagement voor 1/3 gedeelte van de kosten te financieren, onder voorbehoud van mede-financiering door de gemeenten Dinkelland en Oldenzaal.
- Initiëren en ontwikkelen van jongeren participatie. Gelet op de diversiteit van de verschillende beleidskwesties en de per situatie verschillende meest doeltreffende vorm van jongerenparticipatie willen wij niet op voorhand uitgaan van een vast omschreven methode/model.
Het geniet de voorkeur de vorm van jongerenparticipatie af te stemmen op de incidentele situatie.
- Bevordering interne communicatie en afstemming ten gunste van een integrale benadering van jeugdbeleid.
- Jaarlijkse reservering zgn. "flexibel budget" om in te kunnen spelen op de actuele wensen en behoeften van jongeren.

8. Samenvatting

De jeugd moet zich zo optimaal mogelijk kunnen ontplooiën.

Daartoe biedt de gemeente haar een breed scala aan voorzieningen, die voor een ieder toegankelijk zijn en die bijdragen aan een goede ontwikkeling van het individu tot een volwaardige deelnemer aan de samenleving.

Een ononderbroken ontwikkelingslijn biedt hiervoor de meeste kansen.

Echter niet voor alle jeugdigen verloopt dit proces even gelijkmatig. Uitgangspunt is:

Bevorderen van het welzijn van jongeren op een zodanige manier dat enerzijds aansluiting plaatsvindt bij trends en belevingswereld van jongeren en dat anderzijds geen overlast voor de samenleving optreedt. Streven naar deelname aan en medeverantwoordelijkheid voor het maatschappelijke leven door jongeren op een manier die bij hun behoeften en die van de overige samenleving aansluit.

Dit willen wij bereiken door het voeren van zowel algemeen jeugdbeleid als gericht jeugdbeleid. Preventie in de breedste zin van het woord is de leidraad binnen het jeugdbeleid.

Effectief jeugdbeleid werkt alleen als het integraal uitgevoerd wordt.

De gemeente neemt haar verantwoordelijkheid in deze.

Zij voert de regie en zorgt dat aanpalend beleid spoort met het integraal jeugdbeleid.

Het algemeen jeugdbeleid krijgt vorm door het handhaven van het huidige hoge voorzieningen niveau in de gemeente Losser. Het streven is om niet alleen de kwantiteit te waarborgen, maar ook de kwaliteit. Daarbij zal nadrukkelijk gekeken worden naar de vraagkant versus het aanbod.

Afstemming met voorliggende voorzieningen op het terrein van de jeugdzorg is noodzakelijk.

Algemene voorzieningen moeten bereikbaar zijn voor alle jeugdige inwoners van de gemeente Losser. Jongerenparticipatie is het uitgangspunt.

Hiertoe zal gericht aandacht geschonken worden aan de communicatie met jongeren in het algemeen en specifiek met de nu onvoldoende bereikte groepen, zoals de rondhangende jongeren.

Het gericht jeugdbeleid richt zich op die groepen en individuen die extra steun behoeven.

In het kader van het preventief beleid wordt met name aandacht geschonken aan de leeftijdsgroep O - 12 jarigen. Continuering van Gemeentelijk Onderwijsachterstandenbeleid en Voor- en Vroegschoolse Educatie zijn van belang.

Er moet sprake zijn van een sluitende aanpak inzake (dreigend) voortijdig schoolverlaten, Middelen hiertoe zijn bevordering van hulpverlening binnen het (voortgezet) onderwijs en versterking van de RMC-functie.

Voor die jeugdigen die meer dan een preventief aanbod behoeven, wil de gemeente samen met alle andere partners een goede jeugdzorgstructuur organiseren. Centraal daarin staat de afstemming tussen de lokale voorzieningen en het aanbod van Bureau Jeugdzorg. Versterking van de huidige lokale netwerkstructuur is noodzakelijk.

De groepen rondhangende jongeren baren ons zorgen, zowel vanwege het welbevinden van de jongeren zelf als vanwege de daaraan gepaard gaande overlast en onveiligheidsgevoelens bij veel andere inwoners. Wij willen de inmiddels gestarte integrale aanpak naar deze groep toe verder stimuleren.

Tot slot: Het jeugdbeleid kent veeloverlappingsen met andere beleidssectoren, zoals het onderwijs-, sport-, kinderopvang-, speelplaatsen- en lokaal sociaal beleid. Ondanks het feit dat niet al deze beleidssectoren binnen één portefeuille passen, neemt de wethouder jeugdzaken de coördinerende rol als het gaat om het aansluitend maken van de jeugdparagrafen binnen de diverse beleidssecties.

Bijlage

Tijdpad en financieel kader beleidsvoornemens en actiepunten

- Versterking huidige netwerkstructuur o.a. door opsplitsing van de huidige netwerken in uitvoeringsnetwerken 12 - en 12 + (de zgn. vangnetten) en een gezamenlijke beleidskern.

Tijdpad: voorjaar 2004/continu proces
Kosten: geen
Dekking n.v.t.

- Aanstelling van een netwerkcoördinator; deze netwerkcoördinator kan worden aangesteld bij de plaatselijke welzijnsorganisatie Stichting Cluster voor voorlopig 6 uren per week (3 uren per week per uitvoeringsnetwerk).

Tijdpad: voorjaar 2004
Kosten: _ 11.200,- op jaarbasis
Dekking: budget jeugdbeleid

- Het gericht jeugdbeleid richt zich op die groepen en individuen die extra steun behoeven.

Tijdpad: continu proces
Kosten: geen
Dekking: n.v.t.

- Continuering van het Gemeentelijke Onderwijsachterstandenbeleid en Voor en Vroegschoolse Educatie.

Tijdpad: continu proces
Kosten: _ 66.000,- op jaarbasis
Dekking: rijksbijdrage GOA/VVE

- Intensivering preventief gezondheidsbeleid met specifieke aandacht voor voorlichting en informatie over ongezonde gewoonten, waaronder alcohol- en drugsgebruik.

Tijdpad: voorjaar 2004/continu proces
Kosten: _ 3.000 op jaarbasis
Dekking: budget jeugdbeleid

- Bevordering van een sluitende aanpak inzake (dreigend) voortijdig schoolverlaten, waaronder bevordering van hulpverlening binnen het (voortgezet) onderwijs en uitvoering van de RMC-functie.

Tijdpad: continu proces
 Kosten: _ 14.500,— op jaarbasis
 Dekking: rijksbijdrage R.M.C.

- Inzet ambulant jongerenwerker teneinde contacten met jongeren te optimaliseren en vindplaatsgericht werken te intensiveren; deze ambulant jongerenwerker kan worden aangesteld bij de lokale welzijnsorganisatie Stichting Cluster voor voorlopig 10 uren per week.

Tijdpad: voorjaar 2004/continu proces
 Kosten: _ 14.750,— op jaarbasis
 Dekking: budget jeugdbeleid

- Instandhouding lokale voorzieningenniveau ten behoeve van jeugd en jongeren, waarbij sprake is van een vraaggericht aanbod en voortdurende afstemming met voorliggende voorzieningen op het terrein van de jeugdzorg.

Tijdpad: continu proces
 Kosten: p.m.
 Dekking: n.v.t.

- Continuering en bevordering van de structurele samenwerking binnen de regio Noord-Oost Twente van gemeenten, onderwijsinstellingen, politie, jeugdzorg, sociaal cultureel werk binnen de huidige "Kans-structuur".
 Hiertoe de functie regionaal procesmanagement voor 1/3 gedeelte van de kosten te financieren, onder voorbehoud van mede-financiering door de gemeenten Dinkelland en Oldenzaal.

Tijdpad: m.i.v. 2004/continu proces
 Kosten: _ 5.700,— op jaarbasis
 Dekking: budget jeugdbeleid

- Initiëren en ontwikkelen van jongeren participatie. Gelet op de diversiteit van de verschillende beleidskwesties en de per situatie verschillende meest doeltreffende vorm van jongerenparticipatie willen wij niet op voorhand uitgaan van een vast omschreven methode/model.
 Het geniet de voorkeur de vorm van jongerenparticipatie af te stemmen op de incidentele situatie.

Tijdpad: voorjaar 2004/continu proces

Kosten: _ 3.000,--
Dekking: budget jeugdbeleid

- Bevordering interne communicatie en afstemming ten gunste van een integrale benadering van jeugdbeleid.

Tijdpad: continu proces
Kosten: geen
Dekking: n.v.t.

- Jaarlijkse reservering zgn. "flexibel budget" om in te kunnen spelen op de actuele wensen en behoeften van jongeren.

Tijdpad: m.i.v. 2004/continu proces
Kosten: _ 2.350,--
Dekking: budget jeugdbeleid